

El periodisme cultural als Països Catalans

Sergi Cortiñas Rovira

Departament de Comunicació (UPF)

Hamburg, juliol 2009

La “problemàtica” definició de cultura

- El conjunt dels coneixements que permeten desenvolupar un judici crític
- El conjunt de les coneixences literàries, històriques, científiques o de qualsevol altra mena que hom posseeix com a fruit de l'estudi, de les lectures, de viatges, de l'experiència, etc.
- El conjunt de les coneixences, tradicions i formes de vida materials i espirituals característiques d'un poble, d'una societat o de tota la humanitat

El periodisme cultural

- El periodisme cultural canalitza tota la informació del món de cultura per difondre-la al gran públic
- És també una especialització de continguts, com ho poden ser el periodisme científic, econòmic o, entre altres, esportiu

- Una pràctica informativa que s'ocupa de la difusió de la cultura
- Abarca l'alta cultura, cultura mitjana, cultura popular (Pierre Bordieu, 1983) Des de Miró, Dalí, Goya, Beethoven, al darrer èxit hip-hop, el video art, films de sèrie B, sardanes, balls de diables o castellers

- **Què inclou el periodisme cultural?**

Literatura

Pintura, escultura i la resta d'arts plàstiques

Música

Dansa

Fotografia

Cinema

Teatre

Televisió i ràdio

Altres espectacles (circ, titelles, ...)

- **Què no inclou?**

Ciència ni òbviament esports, política ni economia

Diferència entre periodista cultural i crític cultural

A vegades es confonen. Sovint la mateixa persona pot ser les dues coses.

Però:

El periodista cultural informa de les notícies i s'encarrega més de la divulgació de les activitats culturals en una societat

Per altra banda, al crític se li exigeix una capacitat fonamentada d'interpretació de les expressions culturals que tracta

Tasques típiques

- Cobrir exposicions, bienals, fires d'art, mostres fotogràfiques, performances
- Cobrir obres de teatre (una gran tradició a Catalunya), festivals de teatre (Tàrrrega), òpera (El Liceu), espectacles de dansa, ballet, circ, desfilades al carrer, festes populars i tradicionals
- Estrenes setmanals de cinema (actual rei de la cultura), festivals de cinema (Cannes, Berlín, Venècia, Sant Sebastià), premis cinematogràfics, com ara Òscar (US), César (FR), David (IT), Goya (ES)...

- Concerts i actuacions musicals, festivals de música, novetats discogràfiques, premis musicals (MIDEM, Grammy)
- Novetats literàries en tots els gèneres (novel·la, assaig, poesia, ..., en termes amplis també filosofia), presentacions de llibres, reedicions, premis literaris institucionals i comercials (Nobel, Cervantes, Nadal, Planeta, Sant Jordi, Josep Pla), fires del llibre (Frankfurt, Lió, Madrid), fires populars (Sant Jordi, Barcelona, 23 d'abril), plans de promoció de la lectura. Moltes vegades apareixen aquestes peces periodístiques als suplementos literaris dels diaris
- També estrenes de televisió, novetats de televisió i dades d'audiència

Factors d'interés i criteris de valoració

- Interés informatiu
- Actualitat/tempestivitat
- Novetat o raresa (com a inusual o infreqüent)
- Utilitat (servei públic)
- Conflictivitat i negativisme (com més conflicte i negativitat tingui la notícia, millor)
- Emotivitat (influència dramàtica)
- Proximitat (en l'àmbit territorial o moral)
- Línia editorial de la publicació

Les fonts del periodisme cultural

Dos grans tipus de fonts:

- Indústries culturals (cases discogràfiques, grans editorials, productores de cinema, les galeries d'art)
- Institucions públiques (ministeris, museus nacionals, centres d'art i de cultura oficials, celebracions institucionals) i institucions privades (fundacions, sales d'exposicions, ...)

Això implica: Previsions informatives amb terminis molt fixats, o sigui, una agenda molt definida

- Fonts de producció pròpia (textos elaborats pels redactors del propi mitjà, també col·laboradors externs, corresponsals, enviats especials. També documentalistes del mitjà)
- Fonts de producció aliena
 - A) Agències de notícies nacionals i internacionals: Agència Catalana de Notícies, Efe, Europa Press, Reuters, France Press, AP,...)
 - B) Gabinetes de premsa de les diferents indústries culturals i de les institucions

Els gèneres en el periodisme cultural

Tres grans famílies:

a) Gèneres informatius (informen)

b) Gèneres interpretatius
(interpreten)

c) Gèneres argumentatius o d'opinió
(opinen)

Principals gèneres periodístics

A) Gèneres informatius: notícia, breu

B) Gèneres interpretatius: entrevista, reportatge, crònica, perfil, biografia, obituari

C) Gèneres argumentatius: article, editorial, columna, crítica